

Kjartan Kristiansen, stjóri á Menningarstovuni:

Tað almenna og vinnulívið við felags strategi innan oljuvinnu

Vit eru í nógvum mátar ikki nógv væl fyrireið til at fara undir eina oljuvinnu her á landi. Tað almenna og vinnulívið mugu seta sær sjálvum og dyggum samstarvi sínámillum enn strangari krøv um mið og fortreytir fyrri vinnuligum og samfelagsbúskaparligum árinum og leggja felags strategi fyrri hesum. Hetta treytar aftur, at almenna fyrisitingin, ið tekur sær av hesum málsøki, beinanvegin fær umstøður og serkunnleika til at taka henda táttin upp í álvara og gera tað segði Kjartan Kristiansen, stjóri á Menningarstovuni m.a. í fyrilestri á Oljuráðstevnunni í Havn seinasta vikuskiftið. Vit prenta innlegg hansara

Hvørjir møguleikar eru fyrri føroyingum í oljuvinnuni / Hvat kunnu føroyingar fáa burtur úr oljuvinnu?

Stutt kann spurningurin svarast soleiðis, at uttan so, at tað almenna og vinnulívið broyta kós og i dyggum samstarvi beinanvegin taka eitt málrættað ódnartak og seta greitt út í kortið, hvørji vinnuligu mál okkara eiga at verða og hvussu vit skulu

náa teimum, so verða smáir møguleikar fyrri føroyingum í oljuvinnuni, og at føroyingar fara at fáa neyðvert gott burtur úr møguligari oljuvinnu um okkara leiðir. Aftanfyri hetta eitt sindur ógvísliga upphald liggja hesi høvuðssjónarmið:

1. Skulu føroyskar fyrirkur fáa langdurðar gagn av møguligari oljuvinnu, so mugu tær koma at virka í oljuvinnu við tí málsetningi at gerast óheftar av

oljuútvinning um okkara leiðir. Tí mugu umstøðurnar beinanvegin lagast soleiðis til, at føroyskar fyrirkur eru forar fyrri at koma upp í møguliga oljuvinnu longu áðrenn avgerð um og forkanningar v.m. byrja.

2. Oljuvinna treytar hægstu góðsku – í orðsins viðastu merking – í øllum veitingum av vørum og tenastum. Kunnu før-

Kjartan Kristiansen, menningarstjóri

oyskar fyrirkur ikki liva upp til hetta krav, skulu tær ikki bjóða til at virka innan oljuvinnu. Kann hetta krav harafturimóti lukast, hava føroyskar fyrirkur eisini allar møguleikar uttanfyri oljuútvinning um okkara leiðir.

Vinnuligt og búskaparligt árin av oljuvinnu um okkara leiðir eiga at verða tikið við av álvara

Í arbeiðssetninginum hjá Ráðleggingarnevndini verður dentur ikki lagdur á vinnuliga og búskaparlaga árinum av møguligari oljuvinnu í Føroyum. Bert er nevndin biðin um at hjálpa til við at gera eitt verklag (strategi) til umsiting av tilfeinginum í undirgrundini. Ráðleggingarnevndin hevur tó fingið evnað til passiva lýsing um, hvussu kann ein møgileg oljuvinna

hugsast at fara at ávirka føroyska samfelagsbúskapin.

Heldur ikki verður seinni lagdur so stórir dentur á vinnuliga og samfelagsbúskaparlaga árinum. Í løgtingssamtøkini verður einans sagt: »Harafturat eigur greiða at fáast á, hvussu størst møgulegt fyririt kann havast fyrri fiskivinnu og umhvørvi, og hvussu arbeiðsmøguleikar, vinnu- og samfelagsáðugamál verða tryggjað á besta hátt, verður talan um leiting eftir og útvinnung av kolvetnirum á føroyskum øki.« Og »løgtingið vónar, at hetta fer at verða til gagns fyrri landsins búskap og fer at bota um arbeiðsmøguleikar landsins«.

Í løgtingslógini, paragraf. 3, verður einans sagt, at »landsstýrið kann áseta treytir fyrri einum kanningarloyvi, herundir um rindan av avgjaldi og ágávu og frageiðing um gongdina í kanningum og um úrslitini og um trúnað«.

Frammanfyrirstandandi dømi prógva, at dentur enn ikki er lagdur á at tryggja, at tann oljuvinna, ið nú er komin okkum so nær, kann fáa positiv vinnuliga og samfelagsbúskaparlaga árin í Føroyum og fyrri føroyingar. Men orð einsamøll gera tað ikki. Júst tá tað snýr seg um at tryggja positiv vinnuliga og samfelagsbúskaparlaga árin gerst hetta ikki við orðum. Struktururin í føroyskum iðnaði og tenastuvirksemi og fakliga og fíggarliga veikleikin eru sterkar forðingar fyrri føroyskari luttøku í oljuvinnuni. Hjá vinnuni og tí almenna at forlata seg uppá, at møguleikarnir í oljuvinnuni vilja gera, at nakað – og tað rætta – hendir, er tryggast vegur til, at einki positivt hendir. Vit kenna alt ov væl til misnøgð hjá útlendskum fyrirkum av, at føroyingar bjóða seg fram og biðja um áhuga, og so ikki lata frætta aftur frá sær, tá tær hava skilt, at tær einki megna. Í stóðu okkara við tvørrandi kapitalsterkum fyrirkum við góðari leiðslu, má ein

felags strategi leggjast, ið kann tryggja eina sugvisa og miðvísu uppbygging av vinnuligari luttøku. Hetta gerst einans við einum kravmiktum og áhaldandi arbeiði, har tað almenna og vinnulívið arbeiða sera dygt saman.

Neyðugt er, at almenna fyrisitingin, ið tekur sær av hesum málsøki, fær umstøður og serkunnleika til at taka henda táttin upp í álvara. Menningarstovan er so stutt samd við stóra meirilutanum í marknaðarnevndini, tá hesin í áliti sínum m.a. sigur:

»Tað er sera umráðandi, at stig longu nú verða tikið til, at føroysk vinnuliga áðugamál verða sett í fremstu røð. Bæði í verandi ráðvísavinnu í fremmandum sjóvi, og síðan í føroyskum. Tað er umráðandi, at føroyskar vørur, tenastur, handverk, handil, samskifti, havnaløg og mannningar eru í fremstu røð, longu nú ferð verður undir seismisk kanningarvirksemi«... »Vísandi m.a. til samsvarandi norsk krøv verður tað eitt náttúrligt krav frá føroyskari síðu, at tey feløg, ið fáa vinnuliga rættindi, skulu leggja hesi til rættis soleiðis, at føroyskur iðnaður, verkfrøði og gransking koma í fremstu røð skjótast gjørligt, og soleiðis at neyðugt grundarlag verður skapt fyrri kappingarfori framvið«... »Mælt verður til, at tann almenna fyrisitingin, sum tekur seg upp, fer at virka í neyðum samstarvi við vinnulívið, og at stórir dentur verður lagdur á at fáa ta frægastu serfrøðina, vit varða av, at skipa fyrri á hesum øki«.

Hvat føroyingar vinnuliga og samfelagsbúskaparlaga kunnu fáa burtur úr oljuvinnu velst herumframt um góðsku í øllum veitingum

Frammanfyrirnevndu viðurskifti tala greitt fyrri, at tað

Kjartan Kristiansen tosar við Arne Norrevang, limur í Oljuráðleggingarnevndini.

